

**ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН САЙД, БОЛОВСРОЛ, СОЁЛ, ШИНЖЛЭХ
УХААН, СПОРТЫН САЙД, ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЙДЫН ХАМТАРСАН ТУШААЛ**

2018 оны 05
сарын 21- өдөр

Дугаар А/116.1 А/304 А/197

Улаанбаатар хот

**“Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрх, оролцоо, хөгжлийг
дэмжих үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл
ажиллагааны төлөвлөгөө” батлах тухай**

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.2, Засгийн газрын 2017 оны 321 дүгээр тогтоолын хоёр дах хэсгийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. “Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрх, оролцоо, хөгжлийг дэмжих үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөө”-г хавсралт ёсоор баталсугай.

2. “Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрх, оролцоо, хөгжлийг дэмжих үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөө”-ний салбар дундын хэрэгжилтийг мэргэжил арга зүйн удирдлагаар хангаж ажиллахыг Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамны Хүн амын хөгжлийн газар (С.Тунгалагтамир), Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яамны Төрийн захиргааны удирдлагын газар (С.Мөнхөөлэй), Эрүүл мэндийн яамны Эмнэлгийн тусламжийн газар (М.Баттүвшин)—т тус тус үүрэг болгосугай.

3. Засгийн газрын 2017 оны 89 дүгээр тогтоолоор батлагдсан журмын дагуу “Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрх, оролцоо, хөгжлийг дэмжих үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөө”-ний хэрэгжилтийн тайланг Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яаманд ирүүлж байхыг холбогдох яамд, агентлагийн удирдлага, аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нарт, хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, Засгийн газарт танилцуулахыг Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамны Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газар (Ц.Мөнхзул)-т үүрэг болгосугай.

ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН
ХАМГААЛЛЫН САЙД

С.ЧИНЗОРИГ

БОЛОВСРОЛ, СОЁЛ, ШИНЖЛЭХ
УХААН, СПОРТЫН САЙД

Ц.ЦОГЗОЛМАА

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН
САЙД

Д.САРАНГЭРЭЛ

		эмнэлгийн тоо Туслах хэрэгслийг тохируулах, дохионы хэл, брайль үсгийг хэрэглэх талаар сургалтад хамрагдсан эрүүл мэндийн ажилтны тоо				
Үйл ажиллагааны чиглэл-1		Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний онцлог хэрэгцээнд нийцсэн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх				
1.1.1	Нийгмийн эрүүл мэндийн асуудлаарх бодлого, хөтөлбөрт үнэлгээ хийж, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрүүл мэндийг дэмжих, асуудлыг шинээр тусгах	Бодлого, хөтөлбөр	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрүүл мэндийг дэмжих асуудлыг тусгасан бодлого, хөтөлбөрийн тоо	ЭМЯ НЭМҮТ	СЭМҮТ ЭХЭМҮТ ГҮТ ХТС ТББ ОУБ	2018- 2022
1.1.2	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг гэр бүл, хамт олонд түшиглэн сэргээн засах тусламж, үйлчилгээний заавар, журмыг боловсруулан хэрэгжүүлэх	Заавар, журам	Батлагдсан заавар, журам	ЭМЯ	АЗДТГ, НЗДТГ Бүх шатны ЭМБ СЗСҮТөв ТББ ОУБ	2018- 2022
1.1.3	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрүүл мэндийн өвөрмөц хэрэгцээнд нийцсэн ээлтэй тусламж, үйлчилгээний журмыг боловсруулж үндэсний хэмжээнд хэрэгжүүлэх	Журам	Ээлтэй тусламж, үйлчилгээ үзүүлж буй байгууллагын тоо	ЭМЯ	ГҮТ Бүх шатны ЭМБ	2018- 2022
1.1.4	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрэлт хэрэгцээг үндэслэн нэгдсэн эмнэлэгт ахуй засалч, хөдөлгөөн засалч, сэтгэл зүйчийг ажиллуулах асуудлыг судалж, шийдвэрлэх	Хүний нөөцийн судалгаа	Нэгдсэн эмнэлэгт ажиллаж буй ахуй засалч, хөдөлгөөн засалч, сэтгэл зүйчийн тоо	ЭМЯ	АЭМГ, НЭМГ Нэгдсэн эмнэлэг ТББ ОУБ	2018- 2022
1.1.5	Эмнэлгийн мэргэжилтэн бэлтгэдэг төрийн болон хувийн их, дээд сургуулиудын сургалтын төлөвлөгөө, хөтөлбөрт хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний өвөрмөц хэрэгцээнд тохирсон хичээлийг (дохионы хэл, нөхөн үржихүй гэх мэт) оруулах	Сургалтын төлөвлөгөө, хөтөлбөр	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний өвөрмөц хэрэгцээнд тохирсон хичээлийн тоо Судлан үзсэн оюутнуудын дадлагажилтын түвшин	БСШУСЯ ЭМЯ	ТББ ОУБ	2018- 2022
1.1.6	Сэргээн засах эмч, мэргэжилтэн, хөдөлгөөн засалч, хөдөлмөр засалч, хэл засалч болон эмнэл зүйн сэтгэл зүйч, хиймэл эрхтэн, туслах хэрэгсэл хийдэг техникч зэрэг мэргэжилтнийг үе шаттайгаар гадаад, дотоодод сургах	Сургалтын төлөвлөгөө	Сэргээн засах эмч, мэргэжилтэн, хөдөлгөөн засалч, хөдөлмөр засалч, хэл засалч болон эмнэл зүйн сэтгэл зүйч, хиймэл эрхтэн, туслах хэрэгсэл хийдэг техникчийн тоо Гадаад, дотоодын	ЭМЯ БСШУСЯ	АЭМГ, НЭМГ Нэгдсэн эмнэлэг СЗСҮТөв ТББ ОУБ	2018- 2022

		Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрүүл мэндтэй холбоотой асуудлаар судалгаа хийх	Судалгааны тайлан	суралцагчдын түвшин /хувиар/ чанарын		
1.1.7			Судалгааны тайлан	Судалгааны тоо Зөвлөмж	ЭМЯ ЭМХТ НЭМҮТ	ГССҮТ, ХТС СЭМҮТ ТББ ОУБ
Хөгжлийн бэрхшээл үүсэхээс урьдчилан сэргийлэх талаар мэдээлэл сургалт, сурталчилгааг өргөжүүлэх, олон нийтийн оролцоог идэвхижүүлэх						
Үйл ажиллагааны чиглэл-2						
1.2.1	Ураг, нярай, бага насны хүүхдийг хөгжлийн бэрхшээлтэй болохоос сэргийлэх, эрт илрүүлэх талаарх ойлголтыг олон нийтэд мэдээллийн суваг, нийгмийн сүлжээгээр дамжуулан хүргэх	Сурталчилгааны төлөвлөгөө	Эрт илрүүлэг, үзлэг шинжилгээнд хамрагдсан хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн тоо Ургийн шинжилгээнд хамрагдсан жирэмсэн эхчүүдийн тоо	ЭМЯ НЭМҮТ ЭМДЕГ	ГССҮТ, ХТС ЭХЭМҮТ СЭМҮТ ТББ ОУБ ЖАЙКА /START/	2018-2022
1.2.2	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн, тэдний гэр бүлийн гишүүдэд сэргээн засах арга барилыг эзэмшүүлэх сургалт зохион байгуулах	Сургалтын төлөвлөгөө	Сургалтад хамрагдаж дадлагажсан гэр бүлийн гишүүдийн тоо	ЭМЯ НЭМҮТ ГССҮТ, ХТС ЭХЭМҮТ СЭМҮТ АЭМГ, НЭМГ Нэгдсэн эмнэлэг	СЗСҮТөв ТББ ОУБ	2018-2022
1.2.3	Эмнэлгийн мэргэжилтнүүдэд зориулан хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг ялгаварлан гадуурхлаас ангид байхад чиглэсэн харилцаа, хандлагыг хэвшүүлэх сургалтыг тогтмол зохион байгуулах	Сургалтын төлөвлөгөө	Сургалт, нөлөөллийн ажлын тоо Сургалтад хамрагдсан эмнэлгийн мэргэжилтнүүдийн тоо	ЭМЯ НЭМҮТ ЭМХТ АЭМГ, НЭМГ Нэгдсэн эмнэлэг	СЗСҮТөв ТББ ОУБ	2018-2022
1.2.4	Анхан шатны эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэгч нар хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг хоёрдогч хүндрэл (цооролт, шээсний замын халдвар, үеийн хөдөлгөөн хязгаарлагдах, таргалалт, ясны сийрэгжилт, сэтгэл гутрал г.м) үүсэхээс урьдчилан сэргийлэх талаар хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн, тэдний гэр бүлийн гишүүдэд зөвлөгөө, мэдээлэл тогтмол өгч байх	Сургалт, сурталчилгааны төлөвлөгөө	Сургалт, сурталчилгаанд хамрагдсан хүний тоо	ЭМЯ ЭМХТ НЭМҮТ АЭМГ, НЭМГ Нэгдсэн эмнэлэг	ТББ ОУБ Мэргэжлийн нийгэмлэг, холбоод, зөвлөл	2018-2022

1.2.5	Хөгжлийн бэрхшээлийг эрт илрүүлэх, хүүхдийн хөгжлийн явцыг хянах зорилгоор "Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн дэвтэр"-ийн агуулгыг шинэчилж, хэрэглээг сайжруулах талаар өрхийн эмч, эцэг, эхчүүдийн мэдлэг ойлголтыг нэмэгдүүлэх	Сайдын тушаал	Сургалтад хамрагдсан өрхийн эмч, эцэг, эхчүүдийн тоо	ЭМЯ ЭХЭМҮТ АЭМГ, НЭМГ Нэгдсэн эмнэлэг Мэргэжлийн салбар зөвлөл	ХБХЭМБНХК ТББ ОУБ ЖАЙКА /START/ Мэргэжлийн нийгэмлэг, холбоод, зөвлөл	2018-2022
Үйл ажиллагааны чиглэл-3		Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрүүл мэндийн өвөрмөц хэрэгцээнд нийцсэн ээлтэй тусламж, үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэх, чанарыг сайжруулах				
1.3.1	Халдварт бус өвчин нь архагшсаны улмаас сэргээн засах тусламж, үйлчилгээ шаардлагатай хүний эмнэлэг, сувиллын хооронд илгээн эмчлүүлэх журам боловсруулж хэрэгжүүлэх	Журам	Батлагдсан журам	ЭМЯ Мэргэжлийн салбар зөвлөл	ТББ ОУБ	2018-2022
1.3.2	Эрүүл мэндийн байгууллагад хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний өвөрмөц хэрэгцээнд нийцсэн ээлтэй тусламж, үйлчилгээг бий болгох	Стандарт, хүртээмжийн үнэлгээ	Ээлтэй тусламж, үйлчилгээ хэрэгжүүлж байгаа эрүүл мэндийн байгууллагын тоо Стандартын хэрэгжилтийн хувь Хүртээмжийн үнэлгээ хийлгэсэн байгууллагын тоо	ЭМЯ Бүх шатны ЭМБ	ТББ ОУБ	2018-2022
1.3.3	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд гэрээр сэргээн засах болон сувилахуйн тусламж, үйлчилгээг үзүүлэх	Гэрийн тусламж, үйлчилгээ	Гэрийн тусламж, үйлчилгээнд хамрагдсан хаөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн тоо	ЭМЯ Бүх шатны ЭМБ	ТББ ОУБ	2018-2022
1.3.4	Хүүхдийг 18 сар, 30-36 сартайд нь эрүүл мэнд, хөгжлийн иж бүрэн үзлэгт хамруулж илэрсэн хөгжлийн хоцрогдолтой хүүхдэд дэмжлэг үзүүлэх удирдамж боловсруулж хэрэгжүүлэх	Удирдамж	Үзлэгт хамрагдсан хүүхдийн тоо	ЭМЯ ХНХЯ БСШУСЯ ХБХЭМБНХТК	ЖАЙКА /START/ Аймаг, дүүргийн ЗДТГ, хүүхдийн салбар комисс, НҮБХС ТББ	2018-2022
1.3.5	Шинэ төрсөн сонголын бэрхшээлтэй нярайд дунгийн суулгацын мэс заслыг эрүүл мэндийн даатгалын санхүүжилтээр хийх	Дунгийн суулгацын мэс засал	Мэс засал эмчилгээнд хамрагдсан хүүхдийн тоо	ЭМЯ ЭМДЕГ	ЭХЭМҮТ	2020-2022
1.3.6	Эрүүл мэндийн байгууллагыг хөгжлийн бэрхшээлтэй охид, эмэгтэйчүүдэд нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг хүргэхэд шаардлагатай тоног төхөөрөмж (эмэгтэйчүүдийн үзлэгийн үйл	Сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө, Тоног төхөөрөмж, туслах хэрэгсэл	Хүртээмжтэй төхөөрөмж, хэрэгсэлээр хангагдсан байгууллагын тоо Сургалтад хамрагдсан хүний тоо	ЭМЯ ЭМХТ ЭХЭМҮТ	АЭМГ, НЭМГ Нэгдсэн эмнэлэг Амаржих газрууд ЭМХТ	2018-2022

	ажиллагааны ор, төрөх ор), туслах хэрэгсэлээр хангах, хүний нөөцийг чадавхжуулах	үйл ажиллагааны төлөвлөгөө		Үйлчилгээнд хамрагдсан хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн тоо	ЭМЯ Бүх шатны эрүүл мэндийн байгууллага	ТББ ОУБ	
1.3.7	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн эрүүл мэнд, боловсрол, нийгмийн хамгааллын салбар комиссын шийдвэрийн дагуу эмчилгээ, үйлчилгээг эрүүл мэндийн байгууллага үзүүлж байх	үйл ажиллагааны төлөвлөгөө		Үйлчилгээнд хамрагдсан хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн тоо	ЭМЯ Бүх шатны эрүүл мэндийн байгууллага	ХБХЭМБНХК ОУБ ТББ	2018-2022
1.3.8	Аймаг, дүүргийн эрүүл мэндийн байгууллага нь нарийн мэргэжлийн эмч, сэтгэл зүйч, ахуйн болон хөдөлгөөн засалчдаас бүрдсэн мэргэжлийн багийг бүрдүүлэн харьяа нутаг дэвсгэртээ оршин суугаа хүүхдийн хөгжлийн бэрхшээлийг тогтоох оношилгоо хийж дүгнэлтээ "Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн эрүүл мэнд, боловсрол, нийгмийн хамгааллын комисс"-т хүргүүлэх	Бодлогыг хэрэгжүүлэх шийдвэр		Үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн хувь	ЭМЯ ХНХЯ БСШУСЯ	ХБХЭМБНХК ОУБ ТББ ЖАЙКА /START/	2018-2022
1.3.9	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн эрүүл мэнд, боловсрол, нийгмийн хамгааллын салбар комиссын шийдвэрийн дагуу эмчилгээ, үйлчилгээг эрүүл мэндийн байгууллага үзүүлж байх	Үйл ажиллагааны төлөвлөгөө		Үйлчилгээнд хамрагдсан хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн тоо	ЭМЯ Бүх шатны ЭМБ	ХБХЭМБНХК ОУБ ТББ	2018-2022
1.3.10	Өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвийн эмч, сувилагч нарыг сэргээн засах тусламж, үйлчилгээний сургалтад үе шаттайгаар хамруулах	Сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө		Сургалтад хамрагдсан эмч, сувилагчийн тоо	ЭМЯ, МСЗ Бүх шатны ЭМБ	ТББ ОУБ	2018-2022
1.3.11	Шинжлэх ухаан технологийн дэвшлээр хөгжлийн бэрхшээлээс сэргийлж болох эмчилгээг тусгайлан хөгжүүлэх	Харвалтын эрт болон нөхөн тасралтгүй сэргээлт Компьютерийн программын нөхөн сэргээх технологи Сонсгол оруулах инновацийн бүтээгдэхүүн		Нэвтрүүлсэн шинэ технологийн тоо	ЭМЯ ХНХЯ	ТББ ОУБ	2020-2022

Үйл ажиллагааны чиглэл-4		Сэргээн засалт, хиймэл эрхтэн, туслах хэрэгслийн үйлчилгээний чанар, стандартыг сайжруулах				
1.4.1	Нэгдсэн эмнэлэгт хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг сэргээн засах танхим ажиллуулах	Сэргээн засах танхим	Хөгжлийн хүнийг сэргээн засах танхимуудын тоо	ЭМЯ АЭМГ, НЭМГ Нэгдсэн эмнэлэг	ТББ ОУБ	2018-2022
1.4.2	Хиймэл эрхтэн, туслах хэрэгслийг хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүст тохируулах арга техникийн талаар өрх, сумын эрүүл мэндийн ажилтнуудад сургалт зохион байгуулах	Сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө	Сургалтад хамрагдсан өрх, сумын эрүүл мэндийн ажилтнууд тоо	ЭМЯ ХНХЯ	ХХҮЕГ СЗСҮТ ТББ ОУБ	2018-2022
1.4.3	Аймаг, дүүрэгт хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүст нэн хэрэгцээтэй туслах хэрэгсэл хийх, засварлах жижиг оврын ортопедийн цех ажиллуулах	Ортопедийн цех	Туслах хэрэгсэл хийх, засварлах жижиг оврын ортопедийн цехийн тоо	ЭМЯ ХНХЯ Аймаг, дүүргийн ЗДТГ	ХХҮЕГ СЗСҮТ ТББ ОУБ	2018-2022
Үйл ажиллагааны чиглэл-5		Хөгжлийн бэрхшээлийн олон улсын ангиллыг нэвтрүүлэх				
1.5.1	Биеийн үйлдэл, хөгжлийн бэрхшээл, эрүүл мэндийн олон улсын ангилал (ICF)-ыг нэвтрүүлсэн зарим орны туршлага судлах	Судалгааны тайлан	Судалсан орны тоо	ЭМЯ	ХНХЯ ҮСХ АХБ ДЭМБ ЖАЙКА /START/	2018-2022
1.5.2	Биеийн үйлдэл, хөгжлийн бэрхшээл, эрүүл мэндийн олон улсын ангилал (ICF)-ын талаар холбогдох төр, төрийн бус байгууллагын ажилтнуудад сургалт зохион байгуулах	Сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө	Сургалтад хамрагдсан хүмүүсийн тоо	ЭМЯ	ХНХЯ ҮСХ АХБ ДЭМБ ТББ ЖАЙКА /START/	2018-2022
1.5.3	Биеийн үйлдэл, хөгжлийн бэрхшээл, эрүүл мэндийн олон улсын ангилал (ICF)-ыг нэвтрүүлэх чиглэлээр туршилтын төсөл хэрэгжүүлэх	Туршилтын төсөл	Төсөл хэрэгжүүлсэн газрын тоо	ЭМЯ	ХНХЯ ҮСХ АХБ ДЭМБ ТББ	2019-2022

ЗОРИЛТ ХОЁР.		ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНИЙГ БҮХ ШАТНЫ БОЛОВСРОЛД ТЭГШ ХАМРУУЛНА.					
Үр нөлөө \үр нөлөөний шалгуур үзүүлэлт\		Шалгуур үзүүлэлт Боловсролгүй хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний нийт хүн амын дунд эзлэх хувь Сургуулийн өмнөх боловсролд хамрагдаж байгаа 2-5 насны хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд нийт хүүхдийн дунд эзлэх хувь Бага боловсрол эзэмшсэн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн нийт хүн амын дунд эзлэх хувь Бүрэн дунд боловсрол эзэмшсэн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн нийт хүн амын дунд эзлэх хувь Мэргэжлийн боловсрол эзэмшсэн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн нийт хүн амын дунд эзлэх хувь Тусгай мэргэжлийн дунд боловсрол эзэмшсэн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний нийт хүн амын дунд эзлэх хувь Дээд боловсрол эзэмшсэн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний нийт хүн амын дунд эзлэх хувь					
Үйл ажиллагааны чиглэл-1		Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг боловсролын үйлчилгээнд хамрагдах нөхцөл, боломжийг хангах эрх зүйн орчин бүрдүүлэх					
2.1.1	Хөгжлийн бэрхшээлтэй боловсролын байгаа одоогийн судалгааг үндэсний хэмжээнд хийх	Хөгжлийн бэрхшээлтэй боловсролын үйлчилгээнд хамрагдаж байгаа одоогийн нөхцөл байдлын судалгаа	нөхцөл байдлын судалгаа	Судалгааны дүгнэлт, зөвлөмж	БСШУСЯ	ТББ ОУБ	2018-2019
2.1.2	Хөгжлийн бэрхшээлтэй боловсролын байгууллага болон ерөнхий боловсролын сургуульд хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй ажиллах туслах багшийн орон тоо, цалин хөлс, санхүүжилтийг шийдвэрлэх, ажил, үүргийг оновчтой болгох эрх зүйн зохицуулалтыг бий болгох	Хөгжлийн бэрхшээлтэй боловсролын байгууллага болон ерөнхий боловсролын сургуульд хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй ажиллах туслах багшийн орон тоо, цалин хөлс, санхүүжилтийг шийдвэрлэх, ажил, үүргийг оновчтой болгох эрх зүйн зохицуулалтыг бий болгох	бодлогыг хэрэгжүүлэх шийдвэр	Тогтоол, шийдвэрийн тоо Хэрэгжилтийн хувь	БСШУСЯ	Аймаг, нийслэлийн боловсролын газар	2019-2020
2.1.3	Хүүхдийн онцлог хэрэгцээнд нийцсэн ганцаарчилсан төлөвлөгөөний загвар, аргачлалыг боловсруулж, хэрэгжүүлэх	Хүүхдийн онцлог хэрэгцээнд нийцсэн ганцаарчилсан загвар, аргачлалыг боловсруулж, хэрэгжүүлэх	Загвар, аргачлал	Батлагдсан загвар, Ганцаарчилсан сургалт үзүүлж буй багш нарын тоо Ганцаарчилсан сургалтад хамрагдсан хүүхдийн тоо	БСШУСЯ	Аймаг, нийслэлийн боловсролын газар ТББ ОУБ ЖАЙКА /START/	2018-2019

2.1.4	Явуулын багшийн үйлчилгээг хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдэд хүргэх ажлыг зарим дүүрэг, аймаг туршилтын байдлаар хэрэгжүүлэх	Туршилт, зөвлөмж	Үйлчилгээнд хамрагдсан хүүхдийн тоо	БСШУСЯ Насан туршийн боловсролын үндэсний төв	Аймаг, нийслэлийн боловсролын газар	2018-2019
2.1.5	Тусгай хэрэгцээт боловсрол шаардлагатай нэг суралцагчид ногдох хувьсах зардлын норматив, тэдэнд зориулсан нэмэлт үйлчилгээний зардлыг шийдвэрлэх эрх зүйн зохицуулалтыг бий болгох	бодлогыг хэрэгжүүлэх шийдвэр	Батлагдсан норматив, эрх зүйн зохицуулалт	БСШУСЯ	Аймаг, нийслэлийн боловсролын газар	2018-2019
2.1.6	Ерөнхий боловсролын сургуульд суралцаж байгаа тусгай хэрэгцээт боловсрол шаардлагатай суралцагчийн сурлагын амжилтыг үнэлэх үнэлгээний журам шинээр боловсруулах	журам	Батлагдсан журам	БСШУСЯ	Аймаг, нийслэлийн боловсролын газар	2018-2019
2.1.7	Их, дээд сургууль, коллеж, ерөнхий боловсролын сургуулийн суралцагч, цэцэрлэгт хүмүүжиж байгаа хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдэд тохирох хэрэглэгдэхүүн, сургалтын орчныг бүрдүүлэх загвар боловсруулж, хүргүүлэх	бодлогыг хэрэгжүүлэх шийдвэр	Батлагдсан журам Загварыг хэрэгжүүлж эхэлсэн байгууллагын тоо	БСШУСЯ БХБЯ НЗДТГ	ТББ ОУБ	2018-2019
2.1.8	Багш бэлтгэдэг төрийн болон хувийн их, дээд сургуулиудын сургалтын төлөвлөгөө, хөтөлбөрт заавал судлах "Тусгай хэрэгцээт боловсрол" хичээлийг оруулах	сургалтын хөтөлбөр	Батлагдсан агуулга, хичээлийн тоо	БСШУСЯ	ТББ ОУБ	2018-2019
2.1.9	Монгол дохионы хэлний хэлмэрч, орчуулгын үйл ажиллагаа эрхлэх, үйлчилгээ үзүүлэх журам боловсруулж батлах	журам	Батлагдсан журам	БСШУСЯ ХНХЯ	ТББ ОУБ	2018-2019
2.1.10	Брайль үсгийн стандартыг боловсруулж батлуулах	стандарт	Батлагдсан стандарт	БСШУСЯ СХЗГ	ТББ ОУБ	2018-2019
Үйл ажиллагааны чиглэл-2 Сургуулийн өмнөх насны болон бага, суурь, бүрэн дунд боловсрол эзэмшүүлэх						
2.2.1	Цэцэрлэгт хүүхэд шинээр элсүүлэхдээ хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийг дараалал харгалзахгүй элсүүлэх чиглэл баримтлах	бодлогыг хэрэгжүүлэх шийдвэр	Цэцэрлэгт хамрагдаж буй хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн тоо	БСШУСЯ	Аймаг, нийслэлийн боловсролын газар	2018-2019

	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийг хөгжүүлэх, нөхөн сэргээх, ахуйн баримжаа олгох чиглэлээр сургалтын модуль боловсруулж, сургуулийн өмнөх, бага ангийн багш нарт сургалт зохион байгуулах	сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө	Сургалтад хамрагдсан багшийн тоо	БСШУСЯ	Аймаг, нийслэлийн боловсролын газар ТББ	2018-2019
2.2.2	Цэцэрлэг, сургууль бүрт хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй ажиллах арга зүйгээр хангах ур чадвар бүхий хүний нөөцийг бэлтгэх	хүний нөөц	Чадавхижсан хүний нөөцийн тоо	БСШУСЯ	Аймаг, нийслэлийн боловсролын газар	2018-2022
2.2.4	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдэд зориулсан эрт оролцооны хөтөлбөр хэрэгжүүлэх, сургалтын хэрэглэгдэхүүнээр хангах ажлыг зохион байгуулах	Хөтөлбөр, хэрэглэгдэхүүн	Эрт оролцооны хөтөлбөрт хамрагдсан хүүхдийн тоо	БСШУСЯ	ТББ ЖАЙКА /START/	2018-2019
2.2.5	Бага боловсролд хамрагдах хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдэд боловсролын оношилгоо хийх арга зүйг боловсруулж турших	арга зүй	Оношилгоонд хамрагдсан хүүхдийн тоо	БСШУСЯ	ТББ ОУБ	2018-2022
Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний дээд боловсрол эзэмших боломжийг нэмэгдүүлэх						
Үйл ажиллагааны чиглэл-3	Хөгжлийн бэрхшээлтэй оюутныг суралцахад нь дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор тухайн сургуулийн "Оюутанд үйлчлэх төв"-д тэдэнд туслах ажилтан ажиллуулах чиглэл гаргаж хэрэгжүүлэх	бодлогыг хэрэгжүүлэх шийдвэр	"Оюутанд үйлчлэх төв"-ийн тоо Төвөөр үйлчилгээ авсан хөгжлийн бэрхшээлтэй оюутны тоо	БСШУСЯ	Монголын их дээд сургуулиудын концерциум	2018-2022
2.3.1	Тусгай хэрэгцээт боловсролын багш, хэл засалч, хөдөлгөөн засалч, хөдөлмөр засалч, дохионы хэлмэрч-орчуулагч, сэтгэл зүйчийг бакалавр, магистр, докторын түвшинд, гадаад, дотоодод шинээр бэлтгэх, мэргэжил дээшлүүлэх, мэргэшүүлэх сургалтад хамруулах	хүний нөөц	Дотоод гадаадад бэлтгэгдсэн, мэргэшсэн ажилтны тоо	БСШУСЯ БМДИ	ТББ	2018-2022
2.3.2	Боловсролын эзэлийн сангаас хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний бакалавр, магистр, докторын сургалтын зардлыг хөнгөлөх асуудлыг боловсруулж хэрэгжүүлэх	бодлогыг хэрэгжүүлэх шийдвэр	Батлагдсан шийдвэрийн тоо Үйлчилгээнд хамрагдсан хөгжлийн бэрхшээлтэй оюутны тоо	БСШУСЯ		2018-2019
Үйл ажиллагааны чиглэл-4	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд амьдрах ухааны болон мэргэжлийн чиг баримжаа олгох					

насан туршийн боловсролын үйлчилгээний загварыг хэрэгжүүлэх					2019-2022
2.4.1	Насан туршийн боловсролын үндэсний төв, аймаг, дүүргийн Насан туршийн боловсролын төв, сумын нэгжээр дамжуулан хүнд хэлбэрийн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдэд ахуйн баримжаа олгох, амьдрах ухааны сургалт зохион байгуулах, бусад боловсролын үйлчилгээний тохирох хэлбэрт хамруулах туршилтын төслийг хэрэгжүүлэх	сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө	Боловсролын үйлчилгээний төрлийн тоо Тус үйлчилгээнд хамрагдсан хүүхдийн тоо	БСШУСЯ Насан туршийн боловсролын үндэсний төв	Аймаг, нийслэлийн боловсролын газар
2.4.2	Дүйцсэн хөтөлбөрөөр хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийг бага, суурь, бүрэн дунд боловсрол эзэмшүүлэх сургалтыг үргэлжлүүлэх	сургалтын хөтөлбөр	Дүйцсэн хөтөлбөрийн сургалтад хамрагдсан хүний тоо Бэлтгэгдсэн хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн амьдрах чадварын түвшин	БСШУСЯ Насан туршийн боловсролын үндэсний төв	Аймаг, нийслэлийн боловсролын газар
2.4.3	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн өөрт нь байгаа авьяас, ур чадвар, нөөц боломжид тулгуурлан мэргэжлийн чиг баримжаа олгож, амьдралд бэлтгэх	сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө	Сургалтад хамрагдсан хүүхдийн тоо	БСШУСЯ	Боловсролын байгууллагууд
2.4.4	Хүнд хэлбэрийн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн хэрэгцээнд тулгуурлан танхимын болон гэрийн сургалт хосолсон хөтөлбөр боловсруулах	хөтөлбөр, төлөвлөгөө	Танхимын болон гэрийн сургалт хосолсон хөтөлбөрт хамрагдсан хүүхдийн тоо	БСШУСЯ	Боловсролын байгууллагууд
Үйл ажиллагааны чиглэл-5					Боловсролын үйлчилгээг хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд хүртээмжтэй болгох
2.5.1	Сургалтад ашиглаж байгаа ном, сурах бичгийг хөгжлийн бэрхшээлтэй суралцагчдын онцлог хэрэгцээнд нийцүүлэн хүртээмжтэй хэлбэрээр хэвлэн /аудио, видео, DVD, брайль, дүрс зурган өгүүлэмжтэй/ түгээх	сургалтын гарын авлага	Хэвлэгдсэн ном, сурах бичгийн тоо	БСШУСЯ	ТББ ОУБ
2.5.2	Тусгай сургууль, цэцэрлэгийн хүүхэд тээвэрлэх зориулалтын автобусыг шинэчлэн үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэх.	зориулалтын автобус	Зориулалтын автобусны тоо	БСШУСЯ	СЯ
2.5.3	Мэдээлэл, харилцаа холбооны техник, технологийн суурилан хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдэд бие даан сурах сургалтын орчныг бүрдүүлэх талаар	үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, цахим сургалтын модуль	Мэдээлэл, харилцаа холбооны технологийн суурилсан үйл ажиллагааны тоо	ХХТМГ, БСШУСЯ ХХЗХ	Боловсролын байгууллагууд

	холбогдох мэргэжлийн байгууллагатай хамтран ажиллах		үйл ажиллагааны төлөвлөгөө	Стандартын дагуу тохижуулсан сургуулийн тоо	БСШУСЯ БХБЯ НЗДТГ	ТББ ОУБ	2018-2022
2.5.4	Боловсролын байгууллага нь гадна болон дотно орчноо MNS6055:2009 стандартын дагуу тохижуулах						
Үйл ажиллагааны чиглэл-6							
2.6.1	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний дунд нийтийн биеийн тамир, спортыг хөгжүүлэх зорилгоор сурталчилгаа хийх	сурталчилгааны хөтөлбөр, төлөвлөгөө	Сурталчилгааны тоо	БСШУСЯ	Аймаг, нийслэл, дүүргийн БТСГ ТББ	2018-2022	
2.6.2	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн улсын аварга шалгаруулах тэмцээнийг жил бүр зохион байгуулах, гадаадад оролцох тэмцээнийг санхүүжилтийг нэмэгдүүлэх тив, дэлхийн түвшинд өрсөлдөх тамирчдыг бэлтгэх	арга хэмжээний төлөвлөгөө	Спортын төрлийн тоо Санхүүжилтийн хэмжээ /жилд/ Бэлтгэгдсэн тамирчдын тоо	БСШУСЯ	Аймаг, нийслэл, дүүргийн БТСГ Монголын Паралимпийн холбоо	2018-2022	
2.6.3	Хөгжлийн бэрхшээлтэй тамирчин, багш дасгалжуулагч, боловсон хүчнийг бэлтгэх, чадавхжуулах	хүний нөөц	Мэргэжил дээшлүүлэх сургалт, туршлага судалсан хүний тоо	БСШУСЯ	ЗГХА Биеийн тамир спортын газар	2018-2022	
2.6.4	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний урлагийн их наадам, дүрслэх урлаг, гар урлалын бүтээлийн үзэсгэлэн, худалдааг тогтмол зохион байгуулах	арга хэмжээний төлөвлөгөө	Урлагийн их наадам, дүрслэх урлаг, гар урлалын бүтээлийн үзэсгэлэнд оролцсон хүний тоо	БСШУСЯ Аймаг, нийслэлийн ЗДТГ	ЗГХА Соёл, урлагийн газар ТББ	2018-2022	
2.6.5	Ерөнхий боловсролын тусгай сургуулийн биеийн тамирын хичээлийн агуулгад тусгай олимпын хөтөлбөрт орсон спортын төрлийг оруулах	сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө	Батлагдсан хөтөлбөр	БСШУСЯ	ЗГХА Биеийн тамир спортын газар	2018-2020	
Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжинэ.							
Шалгуур үзүүлэлт 15 ба түүнээс дээш насны хөдөлмөр эрхэлж байгаа хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний тоо Цалинтай хөдөлмөр эрхэлж байгаа хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний нийт хөдөлмөр эрхэлж байгаа хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн болон нийт ажиллагчдад эзлэх хувь Хувиараа хөдөлмөр эрхэлж буй хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний нийт хөдөлмөр эрхэлж байгаа хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн болон нийт ажиллагчдад эзлэх хувь Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хөтөлбөрт хамрагдсан хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн нийт хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний дунд эзлэх хувь Тухайн тайлант жилд шинээр бий болгосон хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнд зориулсан тохируулгатай ажлын байрны тоо							
ЗОРИЛТ ГУРАВ.							
Үр нөлөө Үр нөлөөний шалгуур үзүүлэлт)							

Үйл ажиллагааны чиглэл-1		Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих					
		хууль тогтоомж	Батлагдсан хуулийн нэмэлт өөрчлөлт	ХНХЯ	ТББ ОУБ	2018-2022	
3.1.1	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөдөлмөр эрхлэлтийн байдалд дүн шинжилгээ хийж Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах	арга хэмжээний төлөвлөгөө	Зохион байгуулсан сурталчилгааны тоо	ХНХЯ	Хэвлэл, мэдээллийн байгууллагууд ТББ ОУБ	2018-2022	
3.1.2	Хөдөлмөр эрхлэж амжилтад хүрсэн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг олон нийтэд сурталчлах арга хэмжээг зохион байгуулах	хөдөлмөр эрхлэлт, судалгаа, хөгжлийн төв	Судалгаа хөгжлийн төвд хамрагдаж үйлчилгээ хүртсэн хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн тоо	ХНХЯ	ТББ ОУБ АХБ	2019-2022	
3.1.3	"Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлт, судалгаа, хөгжлийн төв"-ийн барилгыг Азийн хөгжлийн банкны санхүүжилтээр барих	арга хэмжээний төлөвлөгөө	Хөдөлмөр зуучлалын биржээр үйлчлүүлсэн хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн тоо	ХНХЯ ХХҮЕГ	ТББ ОУБ АХБ	2018-2022	
3.1.4	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнд хөдөлмөр зуучлалын үйлчилгээг үзүүлэх "төрөлжсөн" хөдөлмөр зуучлалын хувийн байгууллага байгуулах, хөгжүүлэх	арга хэмжээний төлөвлөгөө	Хөдөлмөр зуучлалын биржээр үйлчлүүлсэн хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн тоо Ажлын байраар хангагдсан хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн тоо	ХНХЯ ХХҮЕГ	ТББ ОУБ АХБ	2018-2022	
3.1.5	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүнийг сурталчилах, борлуулах цэг бий болгоход төрөөс дэмжлэг үзүүлэх	арга хэмжээний төлөвлөгөө	Төрөөс дэмжлэг авсан бүтээгдэхүүн борлуулалтын цэгийн тоо /өмнөх оныхтой харьцуулах/	ХНХЯ НЗДТГ Аймгийн ЗДТГ	ХХҮЕГ Дүүргийн ЗДТГ	2018-2022	
3.1.6	Ажил олгогч нарт ажлын байрыг хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн онцлог байдалд нийцүүлэх сургалтыг төрийн бус байгууллагын оролцоотойгоор зохион байгуулах	сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө	Сургалтад хамрагдсан ажил олгогчдын тоо Ажилтай болсон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний тоо	ХНХЯ	МАОЭНХ ХХҮЕГ СЗСҮТ ТББ	2018-2022	
3.1.7	Хөдөлмөрийн тухай хуулийн хэрэгжилтэд тавих хяналтад хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд, төрийн бус байгууллагын төлөөллийг оролцуулах	бодлогыг хэрэгжүүлэх шийдвэр	Хамтран хяналт тавьсан үйл ажиллагааны тоо	МХЕГ	Аймаг, дүүргийн мэргэжлийн хяналтын газар, хэлтэс ТББ	2018-2022	
3.1.8	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хэрэгцээ шаардлагад үндэслэн тэднийг мэргэжлийн сургалтад хамруулах, шинээр мэргэших, хос мэргэжил эзэмших сургалтыг зохион байгуулах	сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө	Сургалтад хамрагдсан хүүхдийн тоо	ХНХЯ	ХХҮЕГ Аймаг, дүүргийн ХХҮХ МБСБ СЗСҮТ	2018-2022	

3.1.9	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хөтөлбөрийн хамрах хүрээг оновчтой болгох, төрийн бус байгууллагуудын хяналт, оролцоог нэмэгдүүлэх чиглэлээр нэмэлт оруулах	Бодлогыг хэрэгжүүлэх шийдвэр	Хөтөлбөрт хөгжлийн иргэдийн тоо	ХНХЯ	ХХҮЕГ ТББ	2018-2022
Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний мэргэжлийн ур чадварыг хөгжүүлэх						
Үйл ажиллагааны чиглэл-2						
3.2.1	Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагад хөгжлийн бэрхшээлтэй суралцагчдын суралцах орчин нөхцлийг бүрдүүлж, суралцагчдын тоог нэмэгдүүлэх	Бодлогыг хэрэгжүүлэх шийдвэр	Мэргэжлийн сургалтын байгууллагад суралцаж буй хөгжлийн бэрхшээлтэй суралцагчдын тоо	ХНХЯ	ХХҮЕГ СЗСҮТ МБСБ ТББ	2018-2022
3.2.2	Мэргэжлийн боловсрол сургалтын байгууллага нь мэргэжлийн чиг баримжаа олгох сургалтад хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийг хамруулахдаа тэдний хүсэл сонирхол, хөгжлийн бодит боломжид суурилах талаар эцэг, эхэд зөвлөгөө мэдээлэл өгөх	зөвлөгөө, мэдээлэл	Үйлчилгээнд хамрагдсан хүний тоо	ХХҮЕГ	СЗСҮТ МБСБ ТББ	2018-2022
3.2.3	Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагын багш, ажилчдад хөгжлийн бэрхшээл болон тэдэнд тохирох хэрэглэгдэхүүний талаар мэдлэг, ойлголт олгох сургалт зохион байгуулах	сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө	Сургалтад хамрагдсан багш, ажилтан албан хаагчдын тоо Сургалтын тоо	ХХҮЕГ	СЗСҮТ МБСБ ТББ	2018-2022
3.2.4	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулан ажил, мэргэжлийн чиг баримжаа олгох чиглэлээр гарын авлага, танилцуулгыг хүртээмжтэй хэлбэрээр түгээх	хүртээмжтэй гарын авлага	Хүртээмжтэй гарын авлага материалын тоо	ХНХЯ	ХХҮЕГ СЗСҮТ Хөдөлмөрийн биржүүд ТББ	2018-2022
3.2.5	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн дунд мэргэжлийн ур чадварын тэмцээнийг дотоодод, хоёр жил тутамд зохион байгуулж, дэлхийн болон тивийн, олон улсын "Абилимп"-ийн тэмцээнд оролцогчдод төрөөс санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх	зохион байгуулсан арга хэмжээ	Тэмцээнд хамрагдсан хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн тоо	ХНХЯ	ХХҮЕГ СЗСҮТ МБСБ ТББ	2018-2022
ЗОРИЛТ ДӨРӨВ.		ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНД ЭЭЛТЭЙ НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН ҮЙЛЧИЛГЭЭГ ХҮРГЭНЭ.				

Үр нөлөө \үр нөлөөний шалгуур үзүүлэлт\		Шалгуур үзүүлэлт Олон нийтийн оролцоонд түшиглэсэн халамжийн үйлчилгээнээс үйлчилгээ авч буй хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний тоо Хамт олонд түшиглэн хамруулах хөгжүүлэх үйлчилгээнд хамрагдсан хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний тоо Протез, ортопед туслах хэрэгслэлээр хамрагдсан хүний тоо Түрээсийн болон халамжийн орон сууцанд хамрагдсан хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний тоо				
Үйл ажиллагааны чиглэл-1		Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний нийгмийн хамгааллыг дэмжих				
4.1.1	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг түрээсийн, халамжийн орон сууцанд хамрагдах талаар холбогдох дүрэм, журамд өөрчлөлт оруулж, квотыг нэмэгдүүлэх	дүрэм, журам	Орон сууцанд хамрагдсан хүний тоо	БХБЯ НЗДТГ Аймаг, дүүргийн ЗДТГ	ТББ	2018- 2022
4.1.2	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн тэтгэвэр, тэтгэмжийн хэмжээг амьжиргааны доод түвшинтэй уялдуулан нэмэгдүүлж байх	бодлогыг хэрэгжүүлэх шийдвэр	Тэтгэвэр, нэмэгдүүлсэн шийдвэр.	ХНХЯ	СЯ	2018- 2022
4.1.3	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүст нэн хэрэгцээтэй хиймэл эрхтэн, туслах хэрэгслийн жагсаалт болон жишиг үнийг инфляцын түвшинтэй уялдуулан шинэчилж байх	бодлогыг хэрэгжүүлэх шийдвэр	ЗГ-ын тогтоол батлагдсан байна.	ХНХЯ ЭМЯ СЯ	ХХҮЕГ СЗСҮТ ТББ	2018- 2019
4.1.4	Нийгмийн халамжийн сангаас хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд үзүүлж байгаа тусламж, хөнгөлөлтөд дүн шинжилгээ хийж, халамжийн үйлчилгээг оновчтой болгох	судалгааны тайлан	Судалгааны тоо Эрх зүйн зохицуулалт Халамжийн үйлчилгээ авсан хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн тоо	ХНХЯ	ХХҮЕГ ХНХЯ-ны Судалгааны Институт ТББ	2019- 2022
4.1.5	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг хамт олонд түшиглэн хамруулан хөгжүүлэх үйлчилгээний стандартыг боловсруулж, батлуулах	стандарт	Стандартын тоо	ХНХЯ ЭМЯ БСШУСЯ ЗТХЯ БХБЯ МХХТГазар	ТББ	2018- 2019
4.1.6	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд, иргэдийг хамт олонд хамруулан хөгжүүлэх хөгжлийн төвийг 6 аймагт Азийн хөгжлийн банкны санхүүжилтээр байгуулах, тоног төхөөрөмжөөр хангах	Ховд, Хөвсгөл, Дорнод, Дундговь, Архангай, Дархан-Уул, Дундговь аймгуудад хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд, иргэдийн	Аймгуудад байгуулагдсан хөгжлийн төвийн тоо Хөгжлийн төвөөр хөгжлийн үйлчлүүлсэн бэрхшээлтэй иргэдийн тоо	ХНХЯ СЯ Аймаг орон нутгийн Засаг даргын Тамгын газар	СЗСҮТ АХБ ОУБ	2018- 2022

		хөгжлийн төв					
ЗОРИЛТ ТАВ.		ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНД ЭЭЛТЭЙ ДЭД БҮТЦИЙН БОЛОН МЭДЭЭЛЛИЙН ХҮРТЭЭМЖИЙГ САЙЖРУУЛНА.					
Үр нөлөө /үр нөлөөний шалгуур үзүүлэлт\		Шалгуур үзүүлэлт Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд хүртээмжтэй иргэний барилга байгууламжийн хувь Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд хүртээмжтэй нийтийн тээврийн хэрэгслийн эзлэх хувь Барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах дүгнэлт гаргах улсын комисст ажиллаж байгаа хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний тоо Нийт телевизийн сувгуудаас мэдээний хөтөлбөрөө дохионы хэл дээр болон тайлбар бичигтэй явуулж буй телевизийн сувгуудын эзлэх хувь					
Үйл ажиллагааны чиглэл-1		Иргэний барилга, зам, замын байгууламж, нийтийн тээврийн үйлчилгээний хүртээмжийг сайжруулах					
5.1.1	Иргэний барилга, зам, замын байгууламж, нийтийн тээврийн холбогдох стандартыг үнэлэх, шинэчлэх шаардлагатай зарим стандартыг олон улсын стандарттай нийцүүлэн боловсруулах	үнэлгээний тайлан, стандарт	Үнэлгээний тайлан, нэмэлт өөрчлөлт орсон стандартын тоо	ЗТХЯ БХБЯ	ТББ ОУБ	2018- 2020	
5.1.2	Зам тээврийн дэд бүтэц болон нийгмийн үйлчилгээний бусад барилга байгууламжийн хүртээмжид төрийн бус байгууллагын оролцоотойгоор үнэлгээ хийх	үнэлгээний тайлан, зөвлөмж	Үнэлгээний тайлан Үнэлгээ хийгдсэн байгууламжийн тоо	ЗТХЯ БХБЯ НЗДТГ	Аймаг, дүүргийн ЗДТГ, СЗСҮТ ТББ ОУБ	2018- 2020	
5.1.3	Энэ хөтөлбөрийн 5.1.2-т заасан үнэлгээн дээр үндэслэн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд хүртээмжгүй зам, тээврийн байгууламжийн болон нийгмийн үйлчилгээний бусад барилга байгууламж, иргэний барилгыг тохижуулах	арга хэмжээний төлөвлөгөө	Стандартад нийцсэн барилга, байгууламжийн тоо	ЗТХЯ БХБЯ НЗДТГ	Аймаг, дүүргийн ЗДТГ, СЗСҮТ ТББ	2019- 2022	
5.1.4	Хүртээмж болон түгээмэл загварын талаарх мэдлэг ойлголтыг барилга архитектур, зам, замын байгууламж зэрэг техникийн чиглэлээр мэргэжилтэн бэлтгэдэг их дээд сургуулийн сургалтын хөтөлбөрт тусгуулах	сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө	Түгээмэл загварыг хөтөлбөртөө тусгасан: их сургууль, коллежийн тоо	БСШУСЯ ЗТХЯ БХБЯ	Их дээд сургуулиуд	2018- 2019	
5.1.5.	"Явган хүн, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан зам. Техникийн шаардлага" MNS 5682:2006 стандартыг	шинэчилсэн стандарт	Шинэчилсэн стандартын тоо Стандартыг дагаж мөрдөж хэрэгжүүлсэн байгууллагын	ЗТХЯ НЗДТГ	НАЗГ ННТГ ТББ	2018- 2020	

Үйл ажиллагааны чиглэл-1		Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн мэдээллийн нэгдсэн сан бий болгох				
	Үндэсний статистикийн хорооны мэдээллийн нэгдсэн сан дахь хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний статистик тоо, мэдээллийн төрлийг нэмэгдүүлэх	арга хэмжээний төлөвлөгөө	Мэдээллийн тоон үзүүлэлтүүд	ҮСХ ХНХЯ	ТББ ОУБ	2018-2022
6.1.1	Хүн ам, орон сууцны тооллогын асуулгад "Вашингтоны бүлгийн богино багц асуулга"-ыг тусгах	арга хэмжээний төлөвлөгөө	Асуулгыг тусгасан тушаал, шийдвэр Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний талаарх асуулгын тоо	ҮСХ	ХНХЯ ТББ ОУБ	2019-2020
6.1.2	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдтэй холбоотой мэдээллийн нэгдсэн санг хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын дэргэд бий болгох	арга хэмжээний төлөвлөгөө	Эрүүл мэнд, боловсрол, хөдөлмөр эрхлэлтийн чиглэлээр үүссэн мэдээллийн сангийн жагсаалт	ҮСХ ХНХЯ	ТББ ОУБ	2018-2022
6.1.4	Хөгжлийн бэрхшээлийн статистик мэдээ, мэдээллийн талаарх олон улсын уулзалт, сургалтад төр, төрийн бус байгууллагын төлөөллийг оролцуулах	арга хэмжээний төлөвлөгөө	Туршлага судлах уулзалт сургалтад хамрагдсан хүний тоо	ҮСХ ХНХЯ	ОУБ ТББ	2017-2020
ЗОРИЛТ ДОЛОО.		НИЙГМИЙН БҮХ ОРЧИНД ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНИЙ АМЬДРАЛД НӨЛӨӨЛӨХ АЛИВАА АСУУДЛААР ТЭДНИЙ ОРОЛЦООГ ХАНГАНА.				
Үр нөлөө үр нөлөөний шалгуур үзүүлэлт		Шалгуур үзүүлэлт Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг сонгуулиа чөлөөтэй өгөх боломж бүрдүүлсэн сонгуулийн байрын хувь Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний талаарх ойлголт нэмэгдүүлэх сургалтад хамрагдсан төрийн байгууллагын ажилтны тоо Гэр бүлийн хүчирхийлэлд өртсөн болон зөрчигдсөн эрхээ хамгаалуулахаар хууль зүйн туслалцаа авсан хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний нийт хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний дунд эзлэх хувь				
Үйл ажиллагааны чиглэл-1		Хөгжлийн бэрхшээлийн талаарх олон нийтийн мэдлэг ойлголтыг нэмэгдүүлэх				
7.1.1	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй эцэг эхэд сэтгэл зүйн дэмжлэг үзүүлэх, хүүхдээ асарч, хүмүүжүүлэх талаар тэднийг чадавхижуулах сургалт зохион байгуулах	сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө	Сургалтад хамрагдсан эцэг эхчүүдийн тоо	ЭМЯ ХНХЯ БСШУСЯ	Аймаг, нийслэл, дүүргийн ЗДТГ СЗСҮТөв ТББ ОУБ	2018-2022
7.1.2	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй ажиллагчид болон аймаг, дүүргийн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн эрүүл	сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө	Зохион байгуулсан сургалтын тоо	ЭМЯ ХНХЯ БСШУСЯ	ХБХЭБНХК Аймаг, нийслэл, дүүргийн ЗДТГ	2018-2022

	мэнд, боловсрол, нийгмийн хамгааллын салбар комиссын гишүүдийг чадавхжуулах сургалт зохион байгуулах	сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө		ХЗДХЯ ХНХЯ ЭМЯ	ТББ ОУБ	
7.1.3	Хүчирхийлэлд өртсөн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд эрх зүйн туслалцаа үзүүлэх, зөв харилцааны талаарх сургалтыг цагдаа, өмгөөлөгч, шүүгч, нийгмийн ажилтан, эмч, бусад холбогдох албаны хүмүүсийн дунд зохион байгуулах	сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө	Тусалцаа авсан хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний тоо Сургалтанд хамрагдсан хүний тоо	ХНХЯ ХНХЯ ЭМЯ	Аймаг, нийслэл, дүүргийн ЗДТГ СЗСҮТөв ТББ	2018-2022
7.1.4	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд ээлтэй, дэд бүтцийн болон мэдээллийн хүртээмж бүрдүүлж үйлчилгээ үзүүлсэн аж ахуй нэгж байгууллага болон ажил олгогчийг жил бүр шалгаруулан урамшуулах	арга хэмжээний төлөвлөгөө	Шалгарсан шилдэг байгууллагын тоо	ХНХЯ,	СЗСҮТөв ТББ ОУБ	2018-2022
7.1.5	Хөгжлийн бэрхшээл ба тэгш байдлын тухай /DET/ сургалтыг олон нийтэд хүргэх	сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө	Сургалт зохион байгуулсан байгууллагын тоо Сургалтанд хамрагдсан хүний тоо	ХНХЯ	ТББ ОУБ	2018-2022
Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг ялгаварлан гадуурхахаас ангид байх, улс төрийн оролцоог нэмэгдүүлэх						
Үйл ажиллагааны чиглэл-2						
7.2.1	Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид хөгжлийн бэрхшээл, хүйс, нийгмийн байдал болон бусад хүчин зүйлийн улмаас хүнийг ялгаварлан гадуурхсан заалт буй эсэхэд үнэлгээ хийж шаардлагатай бол өөрчлөлт оруулах	үнэлгээний тайлан	Үнэлгээний тайлан Хууль тогтоомжид өөрчлөлт оруулах санал, зөвлөмжийн тоо	ХЗДХЯ	ХНХЯ ТББ	2018-2020
7.2.2	Хөгжлийн бэрхшээлтэй сонгогчийн сонгуулийн боловсролыг дээшлүүлэх болон сонгууль зохион байгуулж байгаа хүмүүст хөгжлийн бэрхшээлийн талаар мэдлэг олгох сургалтыг төрийн бус байгууллагын оролцоотойгоор зохион байгуулах	сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө	Зохион байгуулагдсан сургалтын тоо Сургалтанд оролцогчдын тоо	СЭХ	СЗСҮТөв ТББ	2020-2021
7.2.3	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг сонгуулиа чөлөөтэй өгөх боломж бүрдүүлэх зорилгоор сонгуулийн байрыг хүртээмжтэйгээр тохижуулах	арга хэмжээний төлөвлөгөө	Хүртээмжтэй сонгуулийн байрны тоо	СЭХ	ТББ	2020-2021
7.2.4	Сонгуулийн хуудсыг хөгжлийн	хүртээмжтэй	Хүртээмжтэй хэлбэрээр	СЭХ	ТББ	2020-

	бэрхшээлтэй хүмүүсийн онцлог хэрэгцээнд тохируулж хэвлэх	сонгуулийн хуудас	бэлтгэсэн сонгуулийн хуудасны тоо		2021
7.2.5	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний сонгогдох эрхийг хангах хүрээнд Улс төрийн намуудын тухай хууль, Сонгуулийн тухай хуулинд үнэлгээ хийх, дүгнэлт гаргах	үнэлгээний тайлан	Үнэлгээний тайлан, зөвлөмж	ХЗДЯ ХНХЯ	2018-2019
Үйл ажиллагааны чиглэл-3					
Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн өөрөө өөртөө туслах бүлэг бий болгох, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд болон төрийн бус байгууллагыг чадавхжуулах					
7.3.1	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн өөрөө өөртөө туслах бүлэг бий болгох, төсөл, хөтөлбөр, арга хэмжээнд хамруулах талаар тэдэнд сургалт зохион байгуулах	сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө	Өөртөө туслах бүлгийн тоо Арга хэмжээний тоо	ХНХЯ ЭМЯ	2018-2022
7.3.2	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн төрийн бус байгууллагын гишүүдийг чадавхжуулах зорилгоор гадаад дотоодын сургалтад хамруулах	сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө	Сургалтад хамрагдсан хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн тоо Чадавхижсан хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хувь	ХНХЯ ОУБ	2018-2021
7.3.3	Хөгжлийн бэрхшээлтэй залуу манлайлагчдыг бэлтгэх дотоод, гадаадын сургалтад хамруулах	сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө	Сургалтад хамрагдсан хүний тоо	ХНХЯ	2018-2022
7.3.4	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн эрх ашгийг хамгаалах чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг төрийн бус байгууллага, холбоодын чадавхыг бэхжүүлэх зорилгоор бүсийн болон үндэсний чуулга уулзалтыг зохион байгуулах	арга хэмжээний төлөвлөгөө чуулганаас гарсан зөвлөмж	Чуулга уулзалтын тоо Хамрагдсан хүний тоо Зөвлөмжийн хэрэгжилтийн хувь	ХНХЯ	2018-2019
7.3.5	Бүх яам, аймаг, дүүргийн дэргэдэх хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний орон тооны бус дэд болон салбар зөвлөлийн үйл ажиллагааг тогтмолжуулах	арга хэмжээний төлөвлөгөө	Хурал, үйл ажиллагааны тоо Үйл ажиллагаа нь тогтворжсон дэд болон салбар зөвлөлийн тоо	Бүх яам, аймаг, нийслэл, дүүргийн ЗДТГ	2018-2022
ЗОРИЛТ НАЙМ. ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮМҮҮСИЙГ ГАМШГИЙН БОЛЗОШГУЙ ЭРСДЛЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ, АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫГ НЬ ХАНГАХ НӨХЦЛИЙГ БҮРДҮҮЛЭХ					
Шалгуур үзүүлэлт Гамшгийн эрсдлийн үед хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүстэй ажиллах арга барилыг эзэмшүүлэх сургалтад хамрагдсан онцгой байдлын ажилтны тоо Гамшгийн эрсдлээс хамгаалах, урьдчлан сэргийлэх сургалтад хамрагдсан хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн, тэдний асран хамгаалагчдын тоо					
Үр нөлөө үр нөлөөний шалгуур үзүүлэлт					